

РЕГУЛАТОРНО
ТЕЛО ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ
МЕДИЈЕ

Трг Николе Пашића 5
11103 Београд, Србија
www.rem.rs

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ				
Датум пријема 04 JUN 2024 20__ год.				
Предато: поштом, обично-препоручено 12 M МЦЈО 20__ год.				
Врста уписника	Број	Приме-рци	Прилога	Примљене вредности исцед. такс. марке и сл.
		2	НЕМА	

Број: **1025/2024**

Датум: **04. 06. 2024**
Београд

УСТАВНИ СУД
Булевар краља Александра 15
Београд

ПОДНОСИЛАЦ: РЕГУЛАТОРНО ТЕЛО ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ МЕДИЈЕ, Београд, Трг Николе Пашића бр. 5, матични бр. 17488554, ПИБ: 102945724, кога заступа Оливера Зекић, председница Савета Регулаторног тела за електронске медије („Подносилац“)

Иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 126. став 1. Закона о електронским медијима („Сл. Гласник РС“, бр. 92/23)

На основу члана 168. став 2. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 98/06 и 115/21) Подносилац, као самостална независна регулаторна организација са својством правног лица која врши јавна овлашћења, подноси ову иницијативу за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 126. став 1. Закона о електронским медијима („Сл. Гласник РС“, бр. 92/23), због њене несагласности са Уставом.

Наиме, чланом 126. став 1. Закона о електронским медијима („Сл. Гласник РС“, бр. 92/23) (у даљем тексту: ЗЕМ) прописано је да чланови Савета изабрани у складу са Законом о електронским медијима („Службени гласник РС“, бр. 83/14, 6/16 - др. закон и 129/21) настављају да обављају ту функцију до истека једне године од дана ступања на снагу овог закона. Из оспорене одредбе ЗЕМ-а следи да члановима Савета Регулаторног тела за електронске медије, који функцију обављају у време ступања на снагу ЗЕМ-а, мандат не престаје истеклом времена на које су изабрани, већ најкасније истеклом једне године од дана ступања на снагу ЗЕМ-а.

Сматрамо да цитирана одредба није у сагласности са чланом 3, чланом 21. став 1. и чланом 53. Устава Републике Србије, као и чланом 197. ст. 1. и 2. Устава Републике Србије.

Несагласност са чланом 3, чланом 21. став 1. и чланом 53. Устава

Одредбом члана 21. став 1. Устава је прописано да су сви једнаки пред Уставом и законом, док је чланом 53. Устава прописано да грађани имају право да учествују у управљању јавним пословима и да под једнаким условима ступају у јавне службе и на јавне функције.

Регулаторно тело за електронске медије, основано ЗЕМ-ом, јесте самостална независна регулаторна организација са својством правног лица која врши јавна овлашћења и која је функционално и финансијски независна од државних органа и организација, пружалаца медијских услуга и оператора (члан 6. ЗЕМ-а). Органи Регулаторног тела, према члану 8. ЗЕМ-а, јесу Савет Регулатора и директор. Састав Савета Регулатора је прописан чланом 10. ЗЕМ-а, који предвиђа да исти има девет чланова који се бирају из реда угледних стручњака који су од значаја за обављање послова из надлежности Регулаторног тела. Према члану 23. став 3. ЗЕМ-а, члан Савета је функционер у смислу прописа којима се уређује сукоб интереса при вршењу јавних функција.

Међутим, одредбом члана 126. став 1. оспореног акта се стављају у неједнак положај актуелни чланови Савета Регулаторног тела за електронске медије у односу на будуће чланове Савета и ускраћује им се право на вршење јавне функције под једнаким условима.

Наиме, законодавац оспореним актом успоставља два паралелна система престанка мандата чланова Савета. Са једне стране, чл. 18. и 19. ЗЕМ-а прописани су редовни услови за престанак мандата чланова Савета (као што су истек времена на које је члан изабран, смрт члана Савета, разрешење и подношење оставке), док је са друге стране спорном одредбом члана 126. став 1. ЗЕМ-а прописан посебан основ за престанак мандата који важи само за актуелни сазив Савета.

Једно од основних начела владавине права, основне претпоставке Устава (члан 3. Устава), јесте једнакост пред законом и правна сигурност, која подразумева предвидљивост закона и заштиту легитимних очекивања свих грађана. Увођење новог, посебног основа који се односи искључиво за престанак мандата актуелних чланова Савета нарушава ово начело, јер ће лицима која су већ изабрана на функцију мандат престати под различитим и нејасним условима који нису били на снази у време њиховог избора. Примењивање различитих критеријума за престанак мандата за актуелне и будуће чланове Савета, односно непрописивање јасних критеријума за престанак мандата актуелним члановима Савета, представља дискриминацију, што је у супротности са уставним начелом једнакости свих грађана пред законом, укључујући и оне који ступају на јавне функције.

Такође, цитираном одредбом ЗЕМ-а се прописују неједнаки услови за ступање и вршење јавне функције, у ситуацији када актуелним члановима Савета престаје мандат пре истека времена на које су изабрани без прописаних разлога, док свим осталим лицима која буду била бирана на ту функцију мандат може престати само у случају јасно законом

прописаних разлога, и то истеком времена на које су изабрани, смрћу, разрешењем из законом унапред прописаних разлога или оставком (у складу са чл. 18. и 19. ЗЕМ-а).

Стога, из свега следи да је одредба члана 126. став 1. ЗЕМ-а у супротности са чланом 3, чланом 21. став 1. и чланом 53. Устава.

Несагласност са чланом 197. ст. 1. и 2. Устава

Чланом 197. став 1. Устава прописано је да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство. Ставом 2. истог члана прописано је да изузетно, само поједине одредбе закона могу имати повратно дејство, ако то налаже општи интерес утврђен при доношењу закона.

Спорни члан 126. став 1. ЗЕМ-а прописује посебан основ за престанак мандата актуелних чланова Савета (протек најкасније до једне године од дана ступања на снагу ЗЕМ-а), који није постојао у моменту избора наведених чланова на ту функцију, а без утврђеног општег интереса за повратно дејство наведене одредбе закона.

Најпре, поменутом одредбом се прописује основ за престанак мандата чланова Савета са повратним дејством на мандате који су започели пре доношења те одредбе без законом прописаних разлога.

Као што ЗЕМ прописује у чл. 18. и 19, члану Савета Регулаторног тела за електронске медије може престати мандат у транспарентном и недискриминаторном поступку који гарантује независност регулатора и то само из унапред законом прописаних разлога. Наведено правило представља један од механизма гарантовања функционалне независности регулатора, прописане чланом 6. ЗЕМ-а, како би се онемогућио утицај других власти, у овом случају извршне и законодавне, на рад независног регулаторног тела. Иначе, функционална независност регулатора за електронске медије, заједно са организационом и финансијском независношћу, представља општеприхваћено правило не само домаћег законодавног оквира, већ и међународног права када је регулисање аудио-визуелне области у питању. У случају одредбе члана 126. став 1. ЗЕМ-а, не само да разлози за престанак мандата чланова Савета нису унапред прописани законом (пре избора на функцију), већ ти разлози уопште не постоје и наведеним чланом ЗЕМ-а се, супротно члану 197. став 1. Устава, нарушава принцип неповратног дејства закона. На тај начин се урушава и принцип независности Регулаторног тела за електронске медије, имајући у виду да се оспореним актом уводи могућност произвољне смене Савета без постојања за то законом предвиђеног разлога.

На крају, иако је у складу са чланом 197. став 2. Устава изузетно могуће прописати одредбу са повратним дејством, у конкретном случају није утврђено да општи интерес налаже прописивање једне такве одредбе, из ког разлога је одредба члана 126. став 1. ЗЕМ-а у несагласности и са чланом 197. став 2. Устава.

Захтев за обуставу од извршења на основу члана 56. Закона о Уставном суду

ЗЕМ је ступио на снагу 4. новембра 2023. године, што значи да најкасније 4. новембра ове године (2024.) престаје функција члановима Савета, како је то прописано оспореном одредбом члана 126. став 1. ЗЕМ-а. Имајући у виду да би доношењем појединачних аката о престанку мандата члановима Савета наступиле неотклоњиве штетне последице, предлажемо да Уставни суд, након покретања поступка, а до доношења коначне одлуке, на основу члана 56. став 1. Закона о Уставном суду, обустави од извршења појединачне акте и радње предузете на основу оспорене одредбе члана 126. став 1. ЗЕМ-а.

На основу свега наведеног, Подносилац предлаже Уставном суду да:

- I. **ПРИХВАТИ** ову иницијативу и **ДОНЕСЕ РЕШЕЊЕ** којим се покреће поступак за оцену уставности одредбе члана 126. став 1. Закона о електронским медијима („Сл. Гласник РС“, бр. 92/23);
- II. **ДОНЕСЕ ОДЛУКУ** којом се утврђује да члан 126. став 1. Закона о електронским медијима („Сл. Гласник РС“, бр. 92/23) није у сагласности са одредбама члана 3, члана 21. став 1, члана 53. и члана 197. ст. 1. и 2. Устава Републике Србије.
- III. **ДО ДОНОШЕЊА КОНАЧНЕ ОДЛУКЕ, ОБУСТАВИ ИЗВРШЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНОГ АКТА ИЛИ РАДЊЕ КОЈА ЈЕ ПРЕДУЗЕТА НА ОСНОВУ** оспорене одредбе члана 126. став 1. Закона о електронским медијима („Сл. Гласник РС“, бр. 92/23), а у складу са одредбом члана 56. став 1. Закона о Уставном суду („Сл. гласник РС“, бр. 109/2007, 99/2011, 18/2013 - одлука УС, 103/2015, 40/2015 - др. закон, 10/2023 и 92/2023).

